

FOIA ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 12 corone
 Pentru România și străinătate . . . 17 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 or. ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 corone

Madame Tallien.

Tip de femeia din marea revoluție, de Dr. Alb. Wittstok.

(Urmare)

Între tribună ședea marchisa de Fontenay; ea îl vedea pentru a treia oară, ea îl afla frumos, amenințător, aproape grozav. În ziua aceasta înțeluse ea suveranitatea poporului. Ea aplaudă ca toți, pre care i electricisase Tallien. Ea cugetă, că omul acesta trebuia să aibă un viitor. La aceasta epocă, în fiecare zi se înalta o noua figură pe orizont, înse căte nu cădeau sara eră jos. Re-numele lui Tallien înse ținu mai mult de o zi.

Prusienii stăteau acum chiar pe pământ francez. „Țara e în pericol!” se audea stîrgînd din toate părțile, și patruzeci mii de voluntari se aflară îndată pe câmpul de bătăie. Atunci sosi scirea, ca, Verdun-ul e cuprins. Ei bine, dișe Parisul care turba, se ne scapăm atunci darea cel puțin de dusmanii interim și acum se începură macelurile din septembrie, o pagină asemenea tristă în istoria acelor zile.

După aceste evenimente Tallien ajunsese reprezentantul poporului. Alegerile se facură sub influința întimplărilor dela 10 August; în noua adunare națională s-au trimis omenii de inimă și spirit, înse tot republicani!

Se nascură două partide, girondiștii și iacobinii. Cei dintâi voiau să crețe sângele regelui, înse cei din urma biruira. La 17 Ianuar președintele, emînță: „Declară, că, Conventul a condamnat la moarte pe Louis Capet.” El fu tîrit, la 21 Ianuar, pe esafod. Calaul Samson arăta poporului capul și mulțimea strigă: „Traiască republica!” Dîmna de Fontenay versa două lacrimi! una pentru rege și una pentru Maria Antonietta. Și cu toate acestea și „ea strigă: Traiască republica!”

Tallien desvolta o mare activitate în Convent. Robespierre încă nu presînțea în el pe un al doilea Brutus. După ce părințele Gregorius dișese fost într-o ședința furtună, că: „Regii sînt în lumea morala cea ce sînt monștri în cea fizica.” se aduse legea: „Conventul decreteează, că instituția regescă e abrogată în Franția.” Acum nu mai putea să dăinuiescă mult nici un om ca

Robespierre. Se audeau deja voci, ca au dorit republica dar s'a schimbât numai tirania, și nemulțămiiții se înarmară deja, ca se restorene pe dictatori.

Curînd după acestea fu trimis Tallien, din încredințarea Conventului, la Bordeaux, și aici avea să resară Teresia Cabarrus în inima lui pre cum și în viața politică.

Orașul Bordeaux dușmănea pe iacobinii și se ridicase în contra regimentelor acestora. De acea ave să se facă acum o robespierreada — cu ajutorul gilofinei. Nemulțămirea și neliniștea înse crescu cu atât mai tare. „Resboiu tiranilor!” era strigatul general. Tallien lasă să se facă o mulțime de arestări, și chiar și dacă nu a ajuns la nimic prin aceasta, în ce privesce preoțimea, emigrații și nobilimea, este totuși adevărat, că ia succes se metamorfozeze în călva populațiunea. Orașul Bordeaux fu desarmat și iacobinii cei roșii erau în fruntea administrației. Toți cății nu erau sansculoți, fura aruncați în temnița, Tallien și Ysabeau își manifestară fanatismul libertății într'un chip așa de grozav, încât li-se trimiseră șerșori anonime, prin care li-se dădea să înțeleaga ca omorurile vor fi răsplătite cu omoruri. Prin acestea înse sortea orașului se încretați și mai mult.

Unul dintre cei gilolinați a fost senatorul municipal Vigne. Chiar și primarul orașului Bordeaux încă fu executat. Orașul mola în sânge și foc. Și în toții acestor scene, un sansculot raportă Conventului, scriînd: „Tallien și Ysabeau și-au câștigat merite mari pentru patria, dar mai au încă foarte mult de lucru.” După moartea rebelilor se va auzi strigînd: „Traiască partida iacobină, trăiască iacobinii, republica e mîntuită!”

Crimele revoluționari ale lui Tallien înse, aveau să se sfîrșească sușit. El nu era un om al ter rîșmului; și dacă a introdus tirania în Bordeaux, aceasta a fost, fiindcă el credea, că, gilotina va aduce un viitor mai bun pentru națiune.

Marchisul și marchisa de Fontenay, voiau să se refugieze în

Spania, la tatăl ei, contele Cabarrus. Dômnă de Fontenay o girondistă, se lasase răpită de curentul revoluționar, marchisul înse, un om al vechiului regim, nu voia să-și jertfească pe altarul patriei, titlul, prerogativele și chieile comorilor sale. El s'a fost ascuns, și se hotărî să-și părăsească patria. Teresia Cabarrus nu se simțea fericită în căsătoria, dar cu toate acestea, ia ora primejdiei stătu credincioasă alături de bărbatul ei și-i urmă. Când ajunseră, în drumul lor, la Bordeaux, o nață englesă cu trei sute pasageri din familii nobile și roialisti, tocmai avea de gând să plece din Bordeaux. Inșă Căpitanul engles, un adevărat neguțitor, nu voia se desfacă pânzele, mai înainte de ce încă nu ar avea la mână celea trei mii de franci ce i lipseau. „Ce,” strigă dōmnă de Fontenay, „omenii se peară din pricina afurisiților de bani?” Și fără să mai asculte de bărbatul ei, alergă la căpitanul plătindu-i suma. Dar fapta aceasta nu remase ascunsă dinaintea Iacobinilor. „Aceasta e femeia, care a mântuit pa aristocrații!” strigă poporul năvălind asupra ei și sfirticându-i vestmintele. Zadarnice erau cuvintele ei: „Eu nu sum o dușmană a poporului, priviți cocarda mea!” Tumultul de popor creștea tot mai mult și o dusă tirăiș. În momentul acesta sosi Tallien. „Cunosc femeia aceasta,” zise el către Sansculoți. „Dacă e vinovată, va avea să se înfășeze înaintea tribunalului. Voi sunteți înse cu mult mai mari marinimoși decât se atacați un dușman nearmat, și mai ales când acest dușman e o femeia.”

El credea, că, cu aceasta a mântuit pre dōmnă de Fontenay, teroriștii înse o tiră în închisore. Tallien se duse momentan la închisore și porunci se i se aducă înainte cetățana Fontenay. Inimile amîndurora bateau tare, era o scenă mancorabilă.

„D-ta mai recunoscut.”

„Da cetățana, și pentru ce ai venit în Bordeaux?”

„Pentru că la Paris totă lumea zace în închisore până și revoluționarii, eu încă sum revoluționară.”

„Noi nu suntem orbi,” duse Tallien liniștit, „noi ne îndreptăm numai în contra dușmanilor republicei.”

„Dar sunt și advocați republicani, carî suspină în închisore,” duse ea.

„Dar se revenim la acusa d-tale. Voiati se emigrați?”

„Se emigrăm? la acea nu m'am cugetat nici când; voiam se mergem în Spania, unde locuesce tatăl meu.”

„Ei bine cetățană, voi da ordin, ca cercetarea afacerii d-tale să se întimple cât mai în grabă. Dacă cetățanul Fontenay nu e vinovat, atunci nu esci vinovată nici d-ta, și puteți merge în pace la tatăl d-tale în Madrid.”

Dōmnă de Fontenay își puse mâna într'ale lui Tallien. Acesta depărtă pe părcălabul ce sta la ușe.

„Nu mă trimite înaintea acestui tribunal urgisit se rugă ea.

„Dar că eu nu aş fi singur dinaintea lui Robespierre.” Dîcând acestea el luă mâna prinsonerei și o duse la buzele sale. cu un simțămînt frățesc. Ea se aruncă în genunchi și se rugă pentru libertatea bărbatului ei. „Scolă te dōmnă,” duse el ridicându-o și strângendu-o la pieptul său; îmi pun capul în joc, dara ce-mi pasă — d-ta trebuie se fii liberă...

În dimineața următoare mergea contele de Fontenay, în galop spre Pyrenei, fără să se mai uite după soția sa. îndrept de frică nu cunva să se prefacă în stan de sare. El nu mai vedeu Franția nici când.

Teresia Cabarrus înse stăpâni de aici înainte pre Tallien, acest Alcibiade al Franției, și sub domnia ei respiră orașul Bordeaux din nou. Ea-l făcu pre proconsul să-și uite, că, a venit la Bordeaux ca se sansculoteze și gilotineze aristocrații. Iubirea unei femei surghiunise terorea. Ea nu numai că delatură apröpe cu totul gilotina, dar' deschise adeseori și porțile închisorilor, a acestor înfricoșate închisori, unde omul nu avea nici pâne nici aer și în carî suferise chiar și ea așa demult. Ea istorisea că picioarele ei ar' fi fost röse de cloțani, căci în jurul flămâniților prinsoneri mișunau cloțani, și mai rupți de fōme.

Cam pe vremea aceasta i se raportă pe sub mână lui Robespierre, că, Tallien ar începe se jöce o rolă prea mare: când tæce pe strade îl aclamă frenetic: „Trăiască salvatoriul Bordeaux-ului.” Că în teatru și la club domnesce acelaș entusiasm pentru el, și că chiar și aristocrații ar fi pe partea lui. Teresia predicase zadarnic prin cluburi: pacea, îndurarea și ertarea, Terorismul își mai ridică încă odată sângerosul său cap.

Robespierre rechiemă pre Tallien. El se întorse cu o auctoritate și oratorie încă și mai mare, și presidă Conventul dela 2 Germinal al anului II-lea până la neuitata dî, întru care cădură capetele lui Danton și Camil Desmoulins, pre piața revoluției.

La 5 Florel apăru Teresia înaintea Conventului, ca advocatul femeilor. Ea duse între altele: „Cetățeni, dacă virtutea este viața republicelor și dacă instituțiile poporali trebuie sustinute cu moravuri bune, ore nu trebuie se vă îndreptați atunci întreaga voastră atențiune asupra celei alalte jumătăți a neamului omenesc, care esercită o influință așa de mare? Nefericite acelea femei, carî necunoscându-și frumoșă chemare, își pierd virtuțile sexului lor, fără de a putea dobândi pre celea ale bărbatilor. Dar' nu este öre chiar așa o nefericire atunci, când ele în numele națiunii au se

Ioana Bădilla.

fie lipsite de toate drepturile politice, atunci, când ele trebuie să se socotească de nesce străine în societatea omenească? Fără îndoială că într'o republică totul trebuie să fie republican, Decretele vostre au dat femeilor frumoșul nume de „cetețene.” acestea să nu fie înse numai nesce numiri goale, ci ele se și cuprindă întru adevăr drepturile cetățanesci. Cetețeni!” adause ea de încheiere, „acea care vă descopere celea mai intime ale ei simțiri e tineră, de două-țrei de ani, ea este mamă, și mai mult nu soție; cea mai înaltă a ei ambițiune, întreaga ei fericire ar fi împlinirea dorințelor ei.”

Abia trecuseră câteva zile, de când Conventul aplaudase nobilele cuvinte ale frumoșei femei, când Robespierre dădu ordinul de arestare al aceleia, Robespierre voia să lovească în Tallien, și fiind-că aceasta încă nu cuteza se o facă direct, așa cercă se o facă îndirect prin iubita lui.

Tallien protestă în contra acestei arestări în proxima ședință a Conventului. „Intemnițata este soția mea,” duse el. „Au trimis o solia la ea și i-au spus că i se va da libertatea și un pasport pentru străinătate dacă va subscrie că l'a sciut pre Tallien ca pre un rău cetățan. Ea refuză înse cu indignare aceasta. Vedeti, cetățeni, așa e soția mea!”

(Va urma.)

Enea Pop Bota.

Viers de toamnă.

*Sa pornit un vânt de vale
Și-așa suflă de cu jale
Incât florile plâneau
Și rugau în plânsul lor
Pe tot omul călă
Să le rumpă pân nu mor.*

*Păsarica săltătoare,
Ce cânta voios la sóre
Șede tristă și măh'nită
Colo'n tufa cea de spină
Lângă-un cuib de mărăcină
Cât îți vine să suspini.*

*Codrul fruntea-și netedesc
Frunza-i cade lăngedesc;
Iar pârîul pe de latură
Cuge'n unde șoptitoare
Ducând frunze, ducând flóre.
Ca și luntri înotătoare.*

*Flórea plânge, vîntu-i jalnic,
Inima me'ntreabă tainic:
„Unde-i flórea mea dorită?”
— Tainic sun'o róce'n vînt
„A perit de pe pamînt,
Ashurat la Domnul Sânt:”*

Sabin

Amintiri triste.

— Memoriei dómnei C. N. —

(Urmare.)

Dar durere! in lumea această nimic nua constatant!... „Tot se stânge, piere, ómení și popóre!

„Numai tu virtute ești nemuritoare“ a đis poetul. Fericirea nostră, viața liniștită de mai înainte, relațiunile nóstre intime — deși au ramas aprópe aceleași — au fost inse sguduite, au suferit naufragi prin obvenirea unui accident trist; lucrurile ș'au schimbat fața, ș'au schimbat coloratul de până acum îmbrăcând unul cu totul nou și neasceptat.

In familia venerabilului părinte N. s'a întâmpat o schimbare pe cât de esențială, pe atât de durerósă: veselía, fericirea și îndes-tulirea, ce erau caracteristice acestei familii, au dispărut — pot dice — pentru totdeauna, dând loc nefericirii durerii și jelei perpetue.

O! câtă durere, câtă desamăgire in aceasta lume, in aceasta „Vale a plângerei!”

Pe când cređi, că esci aprópe de fericire, pe când cugeți, că după îndelungată luptă și osteneală, restul vieții îți va fi fericit, atunci de odată îți vine o lovitură, ce nimicește întreg viitorul ce sdobesce tóte speranțele, tóte aspirațiunile și ilusiile.

Așa s'a întâmpat și cu familia mult respectabilă a părintelui N.

Când in vara anului trecut me reintore dela studií la caminul părințesc, le fac visita îndatinată. In privința primirii nimic nou de nu dór potențierea afabilității lor, dar' in familie? o! aici in primul moment observ schimbare: nelinisce, grije, durere pe fața tuturor..., venerabila luă de câte-va săptămâni nu se simța bine... puterile-i corporali i slăbiau, vedend cu ochii, medicii i-au recomandat schimbarea aerului și linisce perfectă.

Un presimț de durere, un fior imi cuprinde întreg trupul; par' că simțiam, că pericul e in ajun, par' că prevedeam o mare schimbare; de-odată imi apare viitorul apropiat in cele mai negre colori, in cele mai triste minute; momentan însă me reculeg, și combătend aserțiunile medicilor, încere a-i mângăia, provocându-ne la îndurarea lui D-đeu și nesciința medicală. Dar' par că eu insu-ni nu credeam, ce susțineam, un presimț înfiorător me consuma.

După câte-va đile reintorcându-mă acasă dintr'o escursiune,

cu durere aud, că nu e glună: Dómna trébuie să se suună sfaturilor medicali: morbul se agravează continu.

Câte-va đile și momentul plecării sosi.

Cine ar fi in stare să descrie un astfel de moment?! cine ar putea spune simțemintele, de cari sunt cuprinși cei de față in momentul, când soția credinciosă, mama iubitóre și femeia nobilă e silită să-și părăsască casa: soțul și cincii copii iubitori să-i lase in mână sorții și se meargă, să-și caute alinarea durerilor între străini?! Ar pute-o face aceasta pictorul cu măiestria penelului sau psihologul prin adâncimea ideilor sale? Eu cred că nici unul nici altul...

Și acum mi se pare, că o ved cum, cu inima sdrolită, cu ochii scaldai in lacrimi și-a luat adio dela noi; și acum par' că o ved, cum suindu-se in trăsura, și-a mai îmbreșat odată copii — penru ultima óră — și-a mai aruncat o dată privirea-i aprópe stinsă spre casă și peste sat, ca și când ar fi presimțit, ar fi sciut că acesta e ultimul adio!... Era sdrolită trupesce și sufletesce.

S'a dus să-și caute remediul la medicii străini și o nefericire! și-a aflat mormântul in loc străin“ au fost cuvintele, cu cari mi s'a anunțiat trista și sdrolitóre scire.

* * *

Au trecut de atunci săptămâni ba chiar și luni. Aprópe in fie care săptămână primiam vesti îmbucurătoare despre stórea-i sanitară; asceptam decí numai momentul, pe când ne va avisa despre sosirea-i mult dorită; și ne simțiam mângăiați, deși era de parte de noi.

De odată inse lucrul se schimbă pre ne-asceptate. Intr'o Duminecă dimineața păr. N. primesce epistolă, in care i se face cu-noscută agravarea repentină a morbului. A doua đii și trimite cu-pila casă vadă cum stă lucrul. Noi cei de acasă asceptam cu nu răbdare vesti noue despre ameliorarea stării.

Cât de mare și generală a fost inse durerea, când la doue đile e chemat telegrafice și păr. N.

In acest moment de grea încercare, aprópe ne-a părăsit și ultima speranță; era o jele generală in întreg satul; toți înălțam

rugăciuni ferbinți la Părintele îndurărilor pentru mult iubita și nobila matronă.

La câteva zile se reîntorce părintele zdrobit sufletește și trupește, pentru ca să se pregătească de cel mai dureros, de cel mai funest act posibil; de ultima catastrofă a soției sale iubite, de catastrofă, ce era în ajun. „Nici o speranță, nici o mângăiere, decât dela D-deu” imi dăse părintele N.

Eu eram gata de plecare; aș fi dorit mult să o mai ved odată înainte de a pleca, aș fi dorit să-i pot arata interesul și stima, ce le nutresc și să încerc să-i alina durerile nemărginite, dar... nu am putut. Implorând deci ajutorul și grația divină, cu dorul de a auzi vestii bune și cu inima plină de durere, am plecat; un presimțit trist înse imi spunea, că pre aceea, de care m'am despărțit și pe care atât de mult o stimam, nu o voi mai vede; simțam, că catastrofa nu e departe, dar n'aveam ce face, decât să înalți rugăciuni ferbinți la Tatăl ceresc pentru dinsa și să compătinesc familia, ce avea să fie despoiată de cea mai scumpă comoră — de soția și mama iubitoare.

* * *

Era într-o Luni la amiazi; eram la prânz, când postarul imi aduse un „Anunț funebral” și o epistolă quadrată în negru. Ca un fulger mi-a trecut prin întreg trupul; nu sciam, care să o cetesc nu-mi puteam da samă de mine însu-mi; una înse sciam: nobila și respectabila D-nă a părintelui N., mama a lor cinci copilași, femeia de toți iubită nu mai este între cei vii, ne-a părăsit, s'a dus pe veci.

Și nu ma'm înșelat; anunțul mi-o spunea: „Subscriși cu inima zdrobită!...” epistola: Scumpa mea mamă ne-a părăsit, a murit în brațele mele și a iubitului meu tată.” gata tot ce mi s'a spus, și mi s'a spus atât de mult.

O vale de lacrimi; o amortală trupească și sufletească a fost urmarea acestei vesti îngrozitoare.

Așa dar s'a sfârșit?... D-deu nu a ascultat rugăciunile atâtor ființe?... S'a dus!... D-deu a chemat-o la sine lăsând atâtea ființe în jale și durere?...

Nu!... e prea mult... prea mare, prea ne dreaptă, prea nesuportabilă lovitură aceasta!... Se fie ore adevărat?... e vis ori realitate?... da! trista realitate!... au fost primele simțeminte după letorgia de mai înainte.

Dar nu! iartă-me D-dăule! iartă-mi durerea. Tu ești prea înțelept, nu poți lucra rău; Tu ești prea bun, nu ne poți voi nefericirea; iartă-mi durerea, ce pe nedreptul me cuprinde, iartă-mi slăbițiunea. Tu ai lucrat înțeleptesce... ai chemat-o la tine, ca se fie fericită..., ai răpit-o dela soț și micii sei copilași, dar tot Tu i vei mângăia; trimitele deci ajutorul Tău, alinează-le durerile și suferințele, șterge lacrimile orfanilor dulcea Isuse Tu te vei îndura... eu știu, că omul — acesta nevrednică ființă pe nedreptul murmură, se plânge în contra Ta... Fii deci îndurător!...

Acum ce se fac? să-i mângăiu? dar ce va folosi mângăierea mea; cum voi pute eu mângăia atâtea inimi reci și nesuscetibile de ori ce mângăiere? Nu! nu-i pot mângăia.

Tot ce aș pute face e, să le spun, că mai este o ființă care de parte de ei suferă, care se consumă de aceeași durere; se le aduc aminte de momea nemeritată și atât de pe nedreptul a dulcelui Isus; se le aduc aminte cuvintele s. Scripturi: „Fericii sunt morții, cari mor în D-I,” să le aduc aminte în fine, că acest suflet nobil nu i-a părăsit de tot el colo din lăcașurile dreptilor caută neîncetat la aceia, pe cari i-a părăsit, pe cari atât de mult i-a iubit și acum o deplâng neîncetat, nu i-a părăsit; el și acum e cu ei, înălțând rugăciuni ferbinți pentru ei la tronul ceresc...

„Nu mi-a împlinit D-deu singura ultima” rugare dise neconsolata sa fiică: numai tu crezi așa iubita mea; D-deu e prea înțelept, prea îndurat, El împlinesce dorințele și cererile oamenilor, dacă acele sunt bune, El tote le face numai spre binele și fericirea noastră, deci de unde seî, ca nu e mai bine așa?! Incredete-te în El nu despera și Dinsul nu te va părăsi!...

În casa părintelui N. s'au schimbat mult s'au schimbat -rodical lucrurile; în locul bucuriei de odinioară durere, în locul veseliei — întristare, în locul fericirii — nefericire; tote s'au schimbat, tote s'au îmbrăcat în jale — perpetuă, da! căci lovitura e ireparabilă.

O linisce adâncă, o linisce de mormânt domnesce în casa lor dă-năptea; la masă veți pe tatăl încunjurat de cei cinci copii; el nu mănă: îi îndeamnă pe copii, dar nici aceia nu voiesc; numai cei doi militei, cari încă n'au gustat dulcea fericire și dragostea de mamă, acestia în nevinovăția lor sunt tot cei vechi; pe fețele celor alăți înse lacrimile versate și durerea au săpat urme adânci; ei n'au linisce, n'au mângăiere, nu, căci le lipsesce ceva: mama iubită nu mai este. Tot ce mai pot face, e să înalțe rugăciuni ferbinți la D-deu pentru odihna sufletului scumpei lor ce cu durere și drag fac. Unica lor mângăiere e credința și firma convingere, că mama lor nu i-a părăsit de tot; și o vor revede colo sus în Cerinți; ea e fericită și să rogă pentru ei; aceasta le este ultima dorință; să o revadă și să fie fericiți împreună.

* * *

În cimiterul din satul H. o movilă de pământ de curund ridicată, la cap o cruce de lemn mai păstrează amintirea scumpei decedate până când în inimile celor, ce o-au pierdut aceasta amintire a ocupat un loc vecinic...

Suflet nobil și neuitat! soțul și copiii, remași orfani te plâng neîncetat și te doresc: seraci, a căror suferințe de atâtea ori le-ai alinat, nu te uită; peregrinii rătăcitori, pe cari i-ai adăpostit, te caută; noi cei remași în jale te plângem și dorim; rugăciunile noastre înălțate pentru tine și lacrimile versate pe recele-ți mormânt să-ți fie resplata și prinosul nobleței și bunătăței tale!...

Dormi în pace scumpă decedată; dormi în pace suflet nobil și generos... în veci amintirea ta!...

Budapesta, Septembrie 1900.

Cinel.

Pe pagina 146 presentăm potretul marei binefăcătoare Ioana Badilă care a lăsat mostenire tinerimei universitare din Cluj o frumoasă avere.

Tinerimea Universitare din Cluj a serbătorit cu pietate la 11 Novembre a. e. memoria matronei lor.

Doină bisericii frumoase. În comitatul Bistrița-Năseudului românina edificat foarte multe biserici frumoase din material solid, două din acestea ne înfățișază și ilustr. noastră de pe pag. 150.

Prismatina.

În timpul mai nou, firme vestite de prin orașele mari și-a trimis agenți de-a lor prin părțile locuite de români spre a aduna fel de fel de brodaturi și deseneuri de pe portul țeranilor noștri, mai cu sâma de pe cel muieresc.

Resultatul acelor colecțiuni de mustre în scurta vreme l'a putut observa ori și cine, privind cu bagare de samă la nafrămile, șurțurile și brodarile ce le fabrică acuma acele firme și le vind prin prăvălii țerancelor noastre cari le cumpără cu bani scumpi.

Brodariile acelea esecutate frumos sunt facute după mustrele cele vechi ale țerancelor noastre cu aceea deosebire, că nu sunt numai o parte din ele brodate, ceea mai mare parte însă nu sunt brodate ci zugrăvite după maniera prismatina — pe catifea ori mătasă.

Acestea sunt tot acele forme, figuri și deseneuri ce țerancele noastre le cos cu acul pe pânză și ele nu le cunosc, de aceea credem a face un bun serviciu stimabilelor noastre cetitoare, făcându-le cunoscută acest soi de pictură prismatină.

Zugrăvela acesta prismatină de aceea o folosesc fabricile la astfel de lucruri pentru că e cu mult mai ușor de esecutat de cât brodatul, nu-i atât de costisitor și pote rivalisa cu ori ce brodatie esecutată pe mătasă ori catifea, fiind tot atât de frumoasă și durabilă.

Maniera acesta de zugrăvitură e atât de simplă și ușoră în cât ori și cine o pote învăța de sine fără de nici un instructor.

Efectul e frapant și se pote obține la diferite obiecte p. e. coperte, paravane, portcaiete, pompadoure, Lambreguine, periuțe, drapele, prapori, ornate bisericesci, costume, gaitane, pantofi, etc.

Requisitele ce se folosesc la acesta zugrăvitură se pot procura dela firma P. Lindhorst în Berlin, SW. Kürassierstrasse 14, — aședate tôte în șcatulă de carton ori în cutie de tinichea lustruită cu lack pentru prețul de 3- 15 mărei (3.60- 18 corone).

Afară de acestea se mai pot procura tot dela firma numită modele desemnate și incepute pentru astfel de lucruri, cu prețuri moderate.

La Zugrăvire se întrebunțază un feliu de pulbere ce nu-și perde lustrul metalic și care se capătă în comerț în 16 diferite colori și anumit:

Aur verdu	= Grün gold	Roș ca vinul	= Weinroth
Aur-vechiu	= Alt gold	Arama II.	= Tief-kupfer
Aur	= Gold	Argint	= Silber
Verde	= Grün	Negru	= Schwartz
Albastru ca oțelul	= Stahl blau	Albu	= Weis
Purpuriu	= Purpur	Verde deschis	= Hellgrün
Aramă I.	= Kupfer	Violet	= Violett
Oranju	= Orange	Albastru deschis	= Hellblau.

Pulberea aceasta metalică se mestecă cu un oleu anume pregătit spre acest scop numit „Medium” făcând o cocă (ciurială) grosă,

Înainte de a începe a zugrăvi trebuie desemnate pe mătasă ori catifea mostrele ce voim a le zugrăvi apoi punem colorile.

Colorile acestea se aședă cu ajutorul unui penel aspru de peră (Borsten pinsel) trăgând cu penelul plin de colóre dar numai într'ă direcțiune.

Umbrirurile se fac cu colori mai subțiete și liniile mai fine se trag cu peneluri de peră de jder.

Pentru plisă tescută se folosesc și sunt de a preferi penelurile din peră de cămila.

Mediumul se pote subțiea cu „soluțiune de Clearing” (terpentin subțire) tot acesta se folosește la spălatul penelurilor și scoterea petelor.

Deci tot lucrul nu e ceva minime trebuie probat și făcut cunoscut țerancelor noastre cari au mai multă trebuință de așa pregăti inele astfel de lucruri și a nu le cumpera pe bani scumpi de la streini

Nimicirea gârgărițelor.

D-lu Nicolau Matheiu preot în Chiheriul superior ne rogă a scrie ceva despre modul cum se pote nimici gârgărițele din bucate cea ce cu placere o și facem.

Gârgărița (*Tinea granella* L.) și *silopylus* (*Calandra granarius* L.) ambe spețiile acestea unde se incuiba în granare devasteaza bucatele cu desevârșire.

Când observăm cam prin lunile August și Septembrie pre vrafurile de cereale câte un mototoleț murdar de 20- 30 gramte învălit într'o țesetură albă, suriă, atunci putem fi siguri că avem de lucru cu gârgărițele.

Omidele acestea își caută locu prin crepăturile grindilor și a scândurilor spre a se împăpușa.

Din papușe ies prin April până în Iuliu și se prefac în fluturei mici de colóre sură arginție.

Pentru nimicirea gargaritelor din bucate se recomandă înainte de tôte o curățenie cât se pote de mare în grănar.

Crepăturile de scânduri și grindii să se ungă cu var și cătran (dohot.) să se stropească cu apă (100 părți) în care s'a pus acid carbohic (5 părți.)

Dacă pareți îi spoim atunci e și mai bine în acest cas înfundăm tôte crepăturile și în var încă punem acid carbohic.

Unde observăm gândaci, papușe ori fluturi de gârgărițe acele după putințe le prindem adunăm și nimicim.

Bucatele le vînturăm cu sirguinta le strocăim și curățim de colb.

La cuantitați mai mici de bucate unde sa incuibat gârgaritele se pote ajuta nimicirea acestor și prin uscarea în cuptoriu a bucatelor la căldură carea inse nu-i ertat se treacă preste 50 grade C. spre a nu nimici puterea de încolțire în bucate.

Dacă gârgărițele sau incuibat în masură mare atunci nu altă scapare de cât de a deșerta grănariul de bucate al spăla cu leșie tare preste tot și al lăsa un an nefolosit.

I. B.

DE ALE POPORULUI.

Trei fire de cânepă.

Bună ziua moș Dinule: dar ce pricină te-a mai adus pe la Tîrg? Nu cum-va ai vre-o judecată? Se vede că îți merg trebile bine, ai făcut iar de parale pe cari vrei se le cheltuești pe drumuri și cu advocații.

— Dămî dămne gîndul Românului depe urmă, răspunse Moșneagul, neteșinduși barba și uitându-se zîbind la mine. Am isprăvit cu judecățile, cocóne, mi-a venit minte la bătrînețe și acum munesc în greu să nu-mî fie rău, că așa este Românul: pană nu dă cu capul de pragu de sus nu vede pe cel de jos — Dar mulțumesc lui D-șeu că nu ma lăsat puterile la bătrînețe, alerg ca cei tineri să-mî agonisesc bucătura cu einste. — Să-mi trăiască juncușorii, că mă hrănesc după urma lor și acum luai chirie bunicică, că adusei porumbu lui Gheorghe la Tîrg, și mi-ar fi mers și mai bine luna asta, dar pirdalnea de judecată, bat-o focul ne ține tot pe drumuri de vre-o trei luni.

— Dar bine Moșule că spuseși, că te-ai lăsat de judecată?

— Apoi de... Acum m'am lăsat eu de ele, dar nu se lasă ele de mine.

— Ba și mai bine Moșule, că lupul își lapadă părul, dar năravul ba. — Dar pentru ce ai fost la judecată?

— Apoi pentru trei fire de cânepă și n'am fost numai eu; a fost satul întreg, am făcut drumul ca în palmă tot înfățișîndu-ne la judecătoria, tocmai în toiul muncii de ne-a rămas bucatele ne muncite.

— Ce spui Moșule? Cum, pentru trei fire de cânepă v'atî judecat tot satul? Marc hasliu mai ești.

— Cei Boierule, nu-ți vine să crești? Apoi eu cum cred snóvele și povestile, care le scrii D-ta prin cărți, dar fie că n'ai scris nici una ca pățania noastră. — Mai rugat când ai fost pe la noi, că dacă voi veni pe la oraș, să dau pe la D-ta ca să-ți spun din basmele și cântecile bătrînești care le știu și eu tot depe la bătrâni. — Dar ce să-ți mai spun eu din tinerețele mele, mai bine să-ți povestesc de când a ieșit dracul pe uscat, de aruncă ochi de rac între omeni învrăjbindu-i, de să mănencă ca câni umul pe altul.

— He! He! Cocóne! Mai de mult era jumea mai deșteaptă ca acum, dar trăia cu frica lui D-șeu, cuvântul era lucru sfînt, contraate și înscrisuri nu se pomeneau, nu poftea nimeni la avutul altuia și toți trăiau în pace și în dragoste. — Și atunci bea omul țuică și vin, și bea multe de tot că avea de unde, dar nu-și bea mințile, certuri nu se făceau, pușcăriile erau goale.

— Așa e Dinule! Tot sórele ăla este pe cer, stelele și luna sunt tot ca atunci, florile nu și-au perdut mirosul, frunza în codru e tot verde, privighetórea cîntă tot dulce și frumos, dar d-ta ai îmbătrînit și de aceia țî-se pare tóte schimbate în lume. Dar ne luarăm cu vorba! la spunemî pățania cu trei fire de cânepă?

— Apoi se veđi cum s'a întimplat: Catalina puse cânepa la topit în apa Tismanei ce trece pe lângă satul nostru, și să ducea în fie-care și s'o vadă, ca nu cum-va să se fi desprins vre-un țaruș, orî se cadă vre-o piatră dupe ea ca să iasă d'asupra apei. — Odată, ce s'auđi! Chir! Vai! De se ridicase satul în picioare Ce se întimplase? Copilul Frosei, care păștea oile pe acolo, o loză ca de vre-o 7 ani, a intrat în apă și a luat trei fire de cânepă ca să-și facă cunună la căciulă, tocmai când venea Catalina la cânepă.

Ce să-ți mai spun, când l'a văduț muierea cu firele în mână l'a luat la ocări, ba mi se pare, că l'a și cirpît odată, și unde a început înnebîtat de copil să țipe de credeai că a jupuit 7 piei

depe el. — Nu știm cum dracu s'a întimplat, că ucigăl-toca nu face pomeni, să se întimple prin apropiere. Frosina muna băiatului, care auzindu-l țipând a alergat într'un suflet să vadă ce ia pățit odorul.

Ținte pinză să nu te rupi, a început să se ocărase cu Catalina și din ocară s'au luat la bătae, că abia le-au despărțit omeni care lucrau în apropiere la un pod, între care eram și eu.

A doua-și Frosina cu jalba în proțap la judecătoria, că i-a omorît Catalina copilul, că a necinstit-o, că a batut-o și i-a rupt din cap, câte în lună și în sore.

Catalina nu s'a lăsat mai pe jos, a dat și ia petiție la judecătoria, că a săracit-o copilul Frosei prăpadîndu-i cânepa și lăsându-i bărbatul și copil fără îmbrăcăminte de iarnă, rugând einstita judecătoria în genunchi și cu lacrimile în ochi să aibă milă și de o săracă ca ea și se oblige pe Frosina s'o despăgu-bească. Și una și alta au citat mai tot satul ca martori, pe toți care alergaseră la țipetele lor, între care eram și noi care lucram la pod și care le despărțisem.

Ne-am înfașat pană acum de vre-o 6 orî și tot nu s'a isprăvit procesul, că a încăput și Marin și Ștefan, bărbai Catalinei și al Frosinei, pe mările advocaților de la Tîrg, că de, bieți omeni plătesc olele sparte, și cum n'a avut omeni să le dea tóte paralele câte au cerut ei, pană să și le scotă depe sufletul lor, tot amănă procesul și ne portă pe toți pe drumuri.

Ba că n'am venit toți martorii, ba că cutare n'a primit citația, ba că lipsește Vlad, ba că lipsește Stan, așa că au cheltuit de s'au stîns și în loc să se înpace mai rău s'au învrăjbit.

Ba să veđi că dintr'un proces s'a făcut zece; că din pricina lor s'a certat și Radu cu Nicolae, apoi s'a mai certat și Ilinca cu Maria lui Simion, și ce să-ți mai spun, vai de capu lor să sărăcesc pe drumuri și fericite de advocați care trăesc din sudórea, din munca și din prostia lor.

De aceia veni pe la d-ta să scrii și pățania satului nostru a vre-o gazetă orî în vre-o carte, care să se cetească și pe la țară, că cum s'a făcut anul ăsta țuică multă pe la munte, cu totă taxa cea grea, care s'a pus, să pun omeni de necaz pe chef și de la chef la ceartă, și de la ceartă la bătae de la bătae la judecată pană și-or vinde vitele ca să plătească la advocați și copii lor să móra de fóme la iarnă.

— Avea dreptate unchiașul, că era Stan pățitul. M'am despărțit de el mulțumindu-i și rugându-l când s'o mai întimplat ceva pe la sate să mai vie pe la mine, să-mî istorisescă, că și eu îi voi face pofta și le voi scrie numai de cât, dându-le publicității ca să servească de învățatură fraților noștri de la țară.

Emanoil Părăeanu.

Cronica.

Himen: D-l Emiliu Andreșan teolog de Blaș cu d-șora Anastasia Huza s'a cununat la 25 Novembre în biserica gr. cat. din Băla *felicitările noastre.*

† **Necrolog.** D-l Nicolae Serafin, proprietar membru fondator al Institutului de credit și economii „Hațegana” în Hațeg, a reposedat la 2 Novembre a. c.

Caritatea. Membrii fondatori a înființândei reuniuni „Caritatea” pentru ajutorarea bisericilor și școlilor serace, în ședința ținută la 21 /X 1900 a decis că până la aprobarea statutelor sumele încurse pentru „Caritatea” să se concreadă comitetului administrativ al averilor bisericești gr. cat. din Șoimuș spre a fi manipulate conform stipulațiunilor cuprinsă în statutele proiectate.

Comitetul a primit aceasta înserecinare și a decis de a împărți ajutoarele în fie care an Duminecă înainte de postul s-tei Mării.

La administrațiunea averilor bisericești din Șoimuș a mai încurs pentru „Caritatea” următoarele sume;

Transport din nr. 12 . . . cor. 31 bani 74.	
Dela Flore Parcălab Șoimuș	29.
„ Nastasia Baciuc	1 „ —.
„ Pompeiu Baciuc, Rutea	1 „ —.
„ Ștefan Sângeorgean, S.-Georgiul-s.	40.
„ Pop Grigore	12.
„ Ștefan Luca	24.
„ Iftinie Luca	12.
„ Dănila Timariu	24.
„ Ioan Parcalab Grip.	12.
„ Erimie Părcălab	24.
Suma „ 35 „ 51.	

Vasile Baciuc,
curator prim bisericești

Gâcitură de șach.

de *Augustin S. Răfău* student în VII cl. gimn în Blaș.

			să	suri	cel			
			vi	dorm	vrea			
pot	mai	S'a	la	vi	pu	*Aș		
lin	ca!	Să	sa	în	rea	prin		
			du	mea!	țin			
			de	că! . . .	re			
gân	ca!	Se	Și	mai	son	nu	e'n	mea!
suri	ne	dese	A	prin	el	tra	nul	pot
la	me	vi	vi	Dar	nu	nică	Ah!	con
			tot	R	mor			
			să	ca	vi			
sci	nul	aș	sa	mai	vrea	curm	rea	te
mie		că'n	aș		de	în		du
son	Drași	veci				re	Să	mea!

Deslegări de gâcitură.

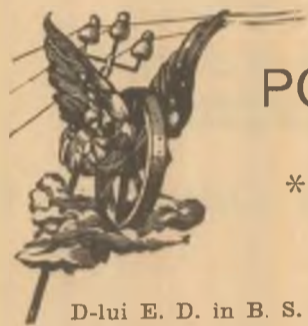
*Deslegarea gâciturii de șach din nr. 14-15 de d-șora
Lucreția Mathe.*

Oblonitu mi-a fereastră
Gerul cu a lui flori de ghiță
Și în totă casa asta,
Eu sunt singura viață.

Dac' ar fi un foc în sobă
Miar părea, că suntem doi
Ași mai sta cu el de vorbă,
Mai uitând cele nevoi.

A deslegat-o bine d-nele și domnișorele: Silvia Brinzeu în Ciuguzel, Otilia Caba în Cheud.

Apoi domni: Andreiu Bugnariu, practicant post. în Karczag. Ioan Barna preot în B.-Sz.-Miclăuș. Ioan Roman stud. în a VI. cl. gimn. în Elisabetapol. Ilariu Cojocariu stud. gimn. în Tecusul-să-sesc.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

D-lui E. D. în B. S. frumoasă fotografie ce ne-ai predat am espedit-o la Viena ca se ne facă un clișeu de pe ea, așteptăm se ne trimiți și testul precum și celelalte fotografii promise — sincere salutări.

D-lui Sabin în Buda-Pesta Poeziile: Rami, Depart și novela „Un ideal” le-am primit și le vom face loc în unul din numărul următor.

D-șorei Silvia Brinzeu în Ciuguzel. Gâcitura de șach am primito și o vom publica.

D-lui I. B. în B.-S.-M. Competința a-tale vei primi-o dea dreptul nu pot eu se subtrag nimic de acolo când vei primio cu siguritate nu sciu dar așa cred că n'a trece mai mult de 14 zile și vei avea paralele la mână. Oferim pentru Caritatea bine voeste al trimite „la administrația averilor bisericești gr. cat. din Șoimuș.” Cei patru floreni despre cari faci întrebare nu trebuie se-i plătești. salutare.

D-lui I. C. în T. S. gâcitura trimasă se va publica.

D-lui E. P. B. în S. Primim sfatul ce ni-l dai în privința hirtiei; Cu începutul anului venitoriu car vom tipări Revista pe hirtie albă satinată.

La mai mulți. Ve rugăm a ne trimite celele de prenumerațiune la Rev. Ilustr. de pe a. 1901 *cât mai îngrabă* spre a ne putea orienta în privința numărului asamplarelor ce vom avea de tipărit; pentru că censemplare întrecătoare la nici un cas nu vom mai tipări.

D-lui T. B. dăci că d-ta ne-ai câștigat până acuma 30 abonați, tot de-una te-am cunoscut de om energetic — așa sunt toți învelători cei buni — îți mulțămim.

D-lui Ilariu Ciungan în Boos, așteaptă încă 14 zile.

D-lui Petru Oprea în Prostea rom. Și eu sum năcăjit pentru că nu se mai face o dată rafiuala dorită, dar ce se fac? caută se aștept, mai așteaptă și d-ta vre 14 zile — căci trebuie se vie.

D-lui Paul Anca preot în Reticel, Cum se nu capeți — ce-a e ti se compete? trebuie se capeți numai fii cu puțină răbdare.

M. On. D. Michail Cherebeț, preot în Bogata română, am făcut pași de lipsă pentru ca se capeți cea ce ceri prin epistola adresată nouă.

D-lui I. Marga preot în Zalha. Cea din urmă se va publica îndată ce vom dispune de spaț.

D-lui Ioan Anghel în Lechințiora, gâciturile trimasă le vom publica.

D-lui Nicolau Matheiu preot în Chiheriul superior despre stîrpirea gârgărițelor am scris veți amatoriu din numărul de față, fă așa și vei scăpa de ele.

D-lui S. P. S. în S. nu cred se se pôtă face mai curund de cât numai cu începutul anului venitoriu. Acum nu dispunem de spaț

D-lui I. V. în R. Cânteece vechi din popor. le-am primit și le vom publica

D-lui Ioan Tat preot în Nucet. Nu le-oiu uita.

D-lui Ioan Sângeorgean preot în Parva. Am primit și în scurt timp vei fi satisfăcut.

La mai mulți același răspuns.

PRIMA TIPOGRAFIA ROMÂNEASCĂ
 ÎN
 NORD-OSTUL TRANSILVANIEI

Comandele se execută prompt și cu acuratețea.

Prin acesta fac cunoscut onoratului public, cumcă am înființat în Șoimuș (comitatul Bistriță-Naseud) un stabiliment tipografic provădit cu cele mai bune mijloce tehnice, aranjat după stilul cel mai nou, cu literile cele mai moderne, unde se primesc spre executare :

Tipărituri de bancă,
 BILETE DE VISITĂ

Cărți și broșuri,

Foi periodice,

Bilete de logodnă,

Invitări la nuntă,

ANUNȚURI,

Registre,
 BILANȚURI,

Compturi,
 PREȚURI-CURENTE

Cuverte,

Bilete de înmormântare,

CIRCULARE.

Cu cele mai moderate prețuri.

Tipografia BACIU. Șoimuș.

Prețurile sunt foarte moderate.

Tipografia BACIU în Șoimuș
 (Sajó-Solymos u. p. Nagy-Sajó).

La administrațiunea foiei
 „Revista Ilustrată“
 în Șoimuș, u. p. Nagy-Sajó
 se află de vândare :

Cum se fotografăm? — — — — — cor. 1.—	Portretul metropolitului Șuluțiu pe
Oglinda inimei poesii de G. Bugnariu — — — — — .50	carton de luc — — — — — cor. — .40
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția	Portretul lui George Barițiu pe car-
de salon — — — — — 10.—	ton de luc — — — — — — .20
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția	Castelul Peleş tablou pe hârtie de luc — — — — — .30
porală — — — — — 5.—	Novele și schițe de I. P. Reteganul — — — — — .70
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 semes-	
trul I, elegant compactată — — — — — „ 3.—	

Toți acei, cari comandă **tóte opurile de mai sus de-odată**, capetă un scădemânt dela prețul indicat.

Administrațiunea.